

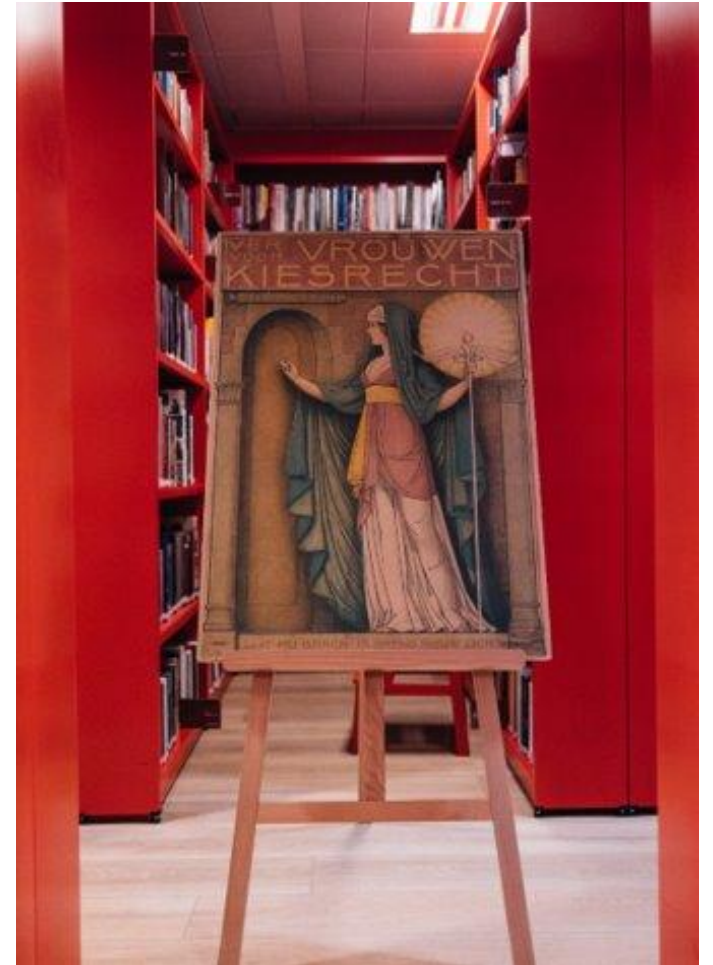
Atria: geschiedenis & betekenis

Het Aletta Jacobs Fonds

Heleen Wijgers

Inhoud

- Introductie Heleen Wijgers
- Atria?
- Atria in het kort. Wie zijn we? Wat doen we?
- Hoe het begon....
- Aletta Jacobs, wie was zij?
- De Moskou-story
- Bijzondere stukken uit de collectie
- Projecten
- Hoe verder?
- Het Aletta Jacobs Fonds
- Verder lezen

Heleen Wijgers

- Geboren (1964) getogen en geleefd in en rond Nijmegen
- 1984-1990 Kunstgeschiedenis & archeologie aan de KUN nu RU
- 1991-2015 Eigenaar Posterheide, instituut voor kunsthistorische educatie
- 2013-2023 Directeur Stevenskerk Nijmegen
- 2023 Verblijf in Rome
- 2024 Relatiemanager & fondsenwerver Atria Amsterdam

Atria?

- Meervoud van atrium, staat voor ruimte(n), Atria wil ruimdenkend zijn
- De helderste ster in het sterrenbeeld Zuiderdriehoek, een beweeglijke dubbelster
- Holte in de hartspier (boezem)
- In 2009 nog als Aletta, in 2011 als instituut voor vrouwengeschiedenis gefuseerd met het Haagse E-Quality, kenniscentrum voor emancipatie, gezin en diversiteit.

• Atria in het kort. Wie zijn we? Wat doen we?

Stichting, RvT, locatie

28 medewerkers

De collecties:

- 175.000 Boeken, kranten en tijdschriften
- 28.000 Foto's
- Archieven van 700 vrouwenorganisaties en individuele vrouwen
- 2300 Archiefstukken
- Beeld en geluid (oral history)
- Egodocumenten
- Partituren vrouwelijke componisten

Taken:

- Beheren & conserveren
- Verwerven
- Toegankelijk maken
- Faciliteren en stimuleren onderzoek

Hoe het begon....

Naber, Manus en Posthumus. Bron: Collectie IAV-Atria

3 december 1935, oprichting IAV, Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging, aan de Keizersgracht te Amsterdam

Door:

- Johanna Naber (1859-1941)
- Rosa Manus (1881-1942, gestorven te Bernburg)
- Willemijn Posthumus-van der Goot (1897-1989)

Doel: behoud van cultureel erfgoed van vrouwen en creëren van wetenschappelijk inzicht in de vrouwenbeweging.

Basis is het archief van Aletta Jacobs

Aletta Jacobs

1854-1929

- Eerste vrouwelijke arts in Nederland
- Studeerde in Londen vrouwen- en kindergeneeskunde
- Huisarts in Amsterdam, introduceert het pessarium
- Voorzitter Vereeniging voor het Vrouwenkiesrecht
- Organiseert het eerste Internationaal congres voor vrouwen
- 1911-1912 Wereldreis
- 1919 Vrouwenkiesrecht een feit

Aletta Jacobs' anatomieboekje *De Vrouw. Haar bouw en haar inwendige organen*, gepubliceerd in 1899. Bron: Collectie IAV-Atria

Het hoofdbestuur van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht met Aletta Jacobs, ca 1915
(Collectie IISG)

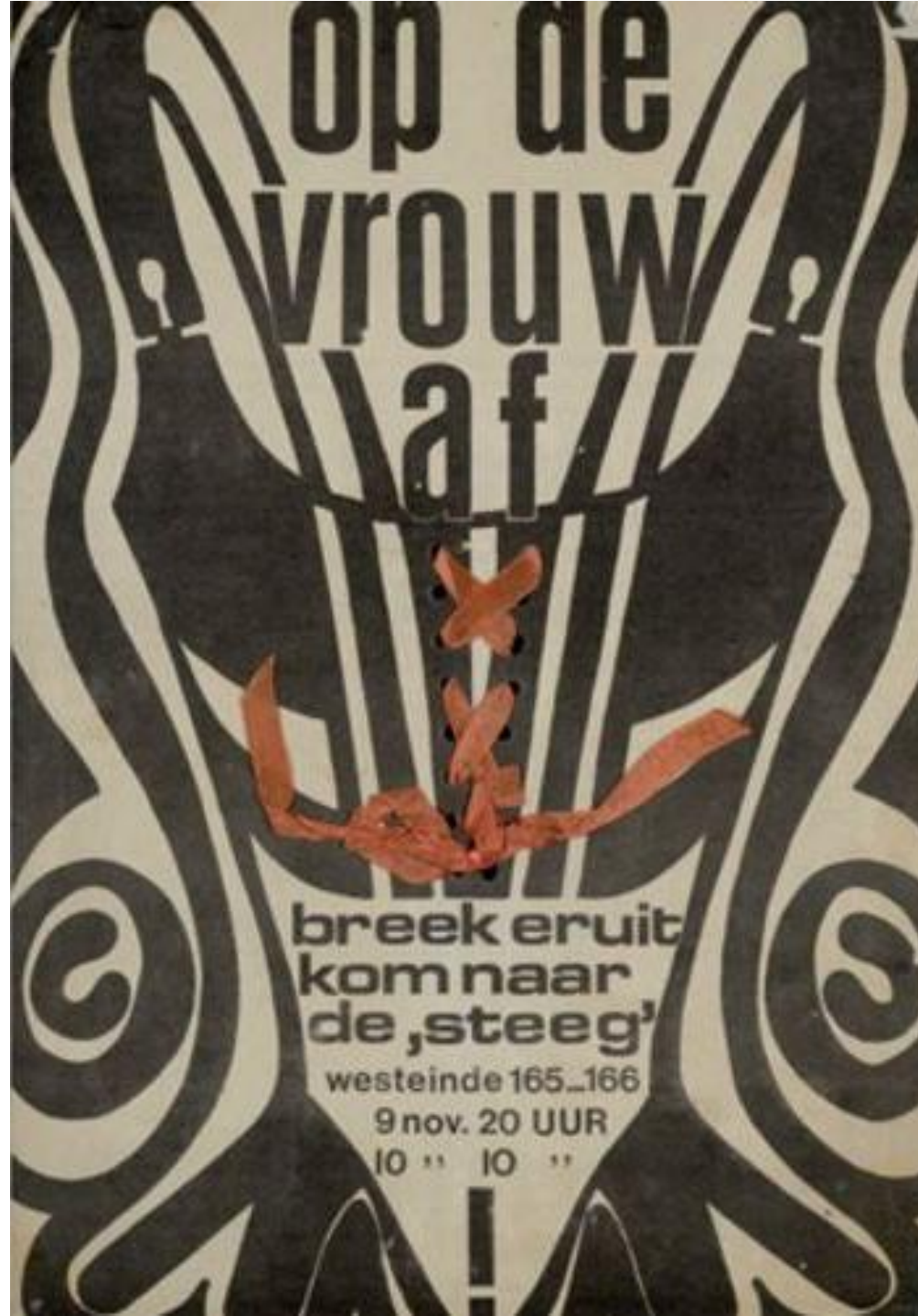
De Moskou-story 1940 1945 1992 2003

Na de oorlog

- 18 oktober 1947
Heroprichting IAV door
Willemijn Posthumus van der
Goot
- Langzame opbouw van de
collectie, 10% oorspronkelijke
collectie teruggevonden
- Vanaf 1969 samen met het
IISG aan de Herengracht
gehuisvest: grote bloei door
Tweede Feministische Golf
- Vanaf 2013 als Atria, mét het
Dolle Mina Archief

Bron: Collectie IAV-
Atria

Archief 'Arbeid adelt' 1871-1952

Uit de statuten: de verbetering van het lot der onvermogende vrouw uit den beschaafden stand door aanmoediging en bevordering van haren arbeidszin. De Vereeniging zoekt de vrouwelijke nijverheid te ontwikkelen en te verbeteren, en de vruchten daarvan in den handel te brengen door die tegen de waarde in te koopen en weder te verkoopen, door oprigting van dépôts of magazijnen, door het houden van tentoonstellingen-bazars, door verlotingen, of op andere wijze'.

Betsy Perk, 1833-1906

Het oudste boek in de collectie komt uit 1578. Het boek is een vertaling uit het Frans en is geschreven door Jean de Marconville. Het heeft de nogal lange titel: [‘Der vrouwen lof ende lasteringe: begrijpende alle de goetheyt, deucht ende weerdicheyt der goeder: ende wederom alle de quaetheyt gebrec en valscheyt der quader vrouwen’](#)

*Expositie De Vrouw 1813 –
1913 in Amsterdam.*

Bron: Collectie IAV-Atria

Projecten in 2024

Dit jaar organiseerde Atria, in samenwerking met IHLIA, verschillende WikiVrijdagen.

Onderwerpen die aan bod kwamen waren onder andere verzetsvrouwen, vrouwenboekhandels en vrouwencafés, schoonheidsidealen en schoonheidsmythes, bi+ zichtbaarheid en de relatie tussen gender en eten.

In februari publiceerden Atria en Ipsos I&O, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een **onderzoeksrapport over online haat gericht op vrouwelijke politici**. Voor het eerst werd op grote schaal onderzocht hoe online agressie en geweld verschillen tussen vrouwelijke en mannelijke politici.

Projecten in 2024

In mei verscheen het onderzoek *'Ik dacht dat dit zo hoorde'*, uitgevoerd door Act4Respect, de alliantie tussen Atria, Rutgers en COC Nederland. Het biedt **inzichten in partnergeweld onder lhbtj+ jongeren en praktische aanbevelingen voor preventie.**

Onder de naam **Kelompok** ('groep' in het Indonesisch), kwamen in 1979 verschillende Molukse vrouwen samen om elkaar te steunen in hun emancipatie. **Zij brachten hun archief bij Atria onder en in samenwerking met onze archivariissen werd dit digitaal toegankelijk gemaakt.** De presentatie hiervan vond in oktober plaats in de bibliotheek van Atria.

Projecten in 2024

Ter gelegenheid van *'Vrouwen van Amsterdam – een ode'* van het Amsterdam Museum, **schreef onze archivaris Bettemiek Grijns een ode aan Carla Lont**. Carla, de eerste vrouwelijke archivaris van Suriname, was een pionier in haar vak. Begin december deelde Bettemiek haar verhaal in de podcast van het Amsterdam Museum, samen met Jessica de Abreu, antropoloog en medeoprichter van de Black Archives.

We sluiten het jaar af met een prachtige schenking. **Biograaf Lisette de Zoete maakte bekend haar volledige fotoarchief van Mathilde Willink bij Atria onder te brengen**. Een waardevolle aanvulling op onze collectie, zoals onze archivaris Beeld&Geluid Flora Vallenduuk benadrukt: "een bijdrage aan de veelzijdigheid van de vrouwengeschiedenis."

Hoe verder?

2025:

- 90-jarig jubileum
- Nieuwe huisstijl
- Nieuwe website
- Politieke lobby om behoud onafhankelijkheid

WOMEN
INC
●

OVER WOMEN INC. ▼

ONS WERK

SAMENWERKEN ▼

DOE MEE

CONTACT

41%

◀ Bijna de helft van de Nederlandse vrouwen is financieel afhankelijk van een partner of de overheid.

31%

Het inkomen van Nederlandse moeders daalt gemiddeld 31 procent na de geboorte van een kind, terwijl dat van vaders met 1 procent stijgt.

24%

Bij een scheiding verliezen vrouwen een kwart aan koopkracht. Bij mannen verandert de koopkracht na scheiding nauwelijks.

atria

Kennisinstituut
voor Emancipatie en
Vrouwengeschiedenis

Aletta Jacobs Fonds

Het Aletta Jacobs Fonds laat vrouwengeschiedenis niet verloren gaan en steunt de strijd voor gelijke rechten. Dit doen wij door bijzondere projecten van Atria mogelijk te maken.

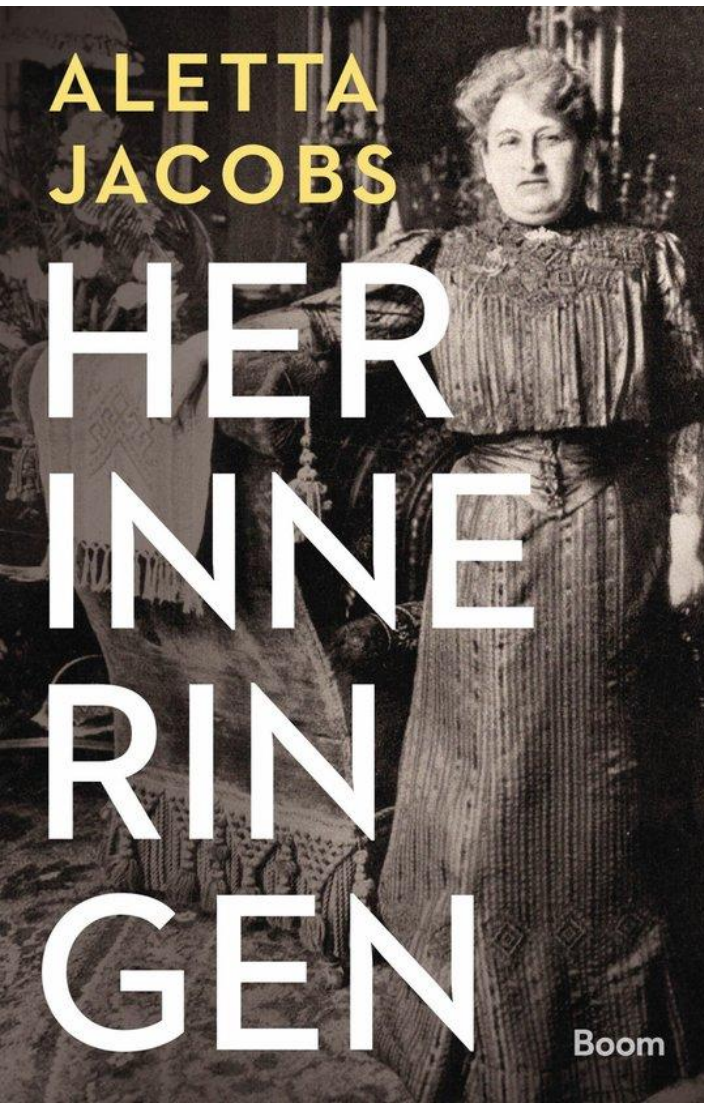
Via het Fonds ondersteun je educatieve programma's, evenementen, tentoonstellingen, documentaires en projecten voor de toekomst.

Doe mee en steun het Aletta Jacobs Fonds!

alettajacobsfonds.nl

Verder lezen

CAROLINE
CRIADO PEREZ

Onzicht bare vrouwen

Licht op dubieuze
data in een voor mannen
ontworpen wereld

PROMETHEUS

Laten we contact houden!

- Volg ons op LinkedIn of Instagram [@atriakennisinstituut](#)
- Doorzoek de collectie op collectie.atria.nl

Abonneer je op onze nieuwsbrief:

